

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΑΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟΥ Κ. ΦΑΝΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Β'.

(Ανέκδοτα, στιγμές, επεισόδια)

Ο σατυρικό πνεύμα του Σολωμού ποτέ δεν έπαυε να παράγει νέα δηκτικά επιγράμματα. Και στην ωριμότερη ηλικία του, ή σίτηρα τον απασχολούσε στα σοβαρά. Με τον Μουστοξύδη, τον γνωστό ιστορικό της Κέρκυρας, τον συνέδεε μακριά και στενή φιλία από την Ιταλία. Στο Μουστοξύδη ο Σολωμός χροστουσε πολλά. Αυτό τον σύστησε στο Μόντι και τον έματσε στο περίφημο φιλολογικό σαιόνι του στο Μιλάνο, όπου γνωρίστηκε με τους περισσότερους τότε ποιητές και λογιούς της Ιταλίας. Εγγονονώνας ο ποιητής, όταν πέρασε απ' την Κέρκυρα στα 1828, βάρφισε ένα παιδί του Μουστοξύδη. Αυστηρώς ή φίλια αυτή δεν διηρκεσε πολύ. 'Ο Μουστοξύδης ήταν δύστροπος και κακεντρεχής. 'Ο Σολωμός έλευθέριος και περιγελαστής. Σε λίγο τα χάλασαν. Και τότε ο Σολωμός έγραφεν ένα φοβερό σατυρικό επιγραμμά για τον Μουστοξύδη και τη γυναίκα του, πού δεν τολμούμε καν να το παραθέσουμε. 'Όταν όμως ο Μουστοξύδης τύπωσε τον «Βίο του Αίσώπου» πού τόσο έζητηθήκε στην Ειρώπη, ο ποιητής ένθουσιάστηκε και τον ονόμασε «άνθροδέμη κάθε σοφίας»..

'Ο Σολωμός άνεγνώρισε εύθες άμέσως το σατυρικό δαιμόνιο του Λασκαράτου και πολλές φορές τον καλοέσε σπίτι του, για να του διαβάσει τους σατυρικούς στίχους του. 'Η «Βιογραφία» του Λασκαράτου, πού τυπώθηκε στα 1833, πρωτοδιαβάστηκε στο σπίτι του Σολωμού. Μάλιστα ο ποιητής διώρθωσε και πολλούς στίχους της. 'Ο Σολωμός σ' όλη του τη ζωή παρακολούθησε τον Λασκαράτο και τη φιλελεύθερη στάσι του. 'Όταν μάλιστα έμαθε πως ο Λασκαράτος, σατυρίζοντας μερικάς αντιπάλους τον στην Κεφαλλονιά, μετέβαλε το γνωστό τετράστιχο του 'Υμνου:

'Ω τρακόσιοι, σηκω- τὰ παιδιά σας θέλει ι-
(θείτε) (δείτε)
και ξανάθετε σε μᾶς, πόσο μοιάζουμε με σᾶς.
Στο σατυρικό παρόδημα:
'Ω τρακόσιοι, σηκω- τούς χαμάληδες να δη-
(θείτε) (τε)
και ξανάθετε σε μᾶς, πόσο άτιμασαν εᾶς!
'Ο Σολωμός ξέσπασε στα γέλια...

'Εναντίον των καθαρευουσιάνων και των αρχαϊστών ο Σολωμός έτρεφε πραγματικόν πάθος. 'Όσο μάλιστα έβλεπε, πως ή καθαρεύουσα κατακτούσε έδαφος και πως ή δημοτική παραμελείτο, τόσο το πάθος τον δυνάμωνε. Προοίτατο τότε στην Κέρκυρα των αρχαϊστών ο Οικονομίδης, διάσημος ελληνιστής. 'Ο Σολωμός διέκρινε σ' αυτόν τον αντιπροσωπεντικώτερο τύπο του Σοφολογιώτατου και τον σατύρισε στο «Διάλογο». 'Ο Οικονομίδης ήταν τύπος αγαθός, περπατούσε σιγά κι' ελεγε ύφος εμβριθές... 'Έδινε δε και ιδιωτικά μαθήματα σ' όλους σχεδόν τους νέους της εποχής τον αντί μεγάλων διδασκτρων. 'Ο Σολωμός τον ελεγε στο στομάχι. Μιά μέρα, ενώ περπατούσε στη Σπιανάδα, να κι' ο Οικονομίδης, με το ίδιο πάντα ύφος. 'Ο ποιητής δεν βάσταζε. Μόλις τον είδε, τον περι-

πόηεις των 'Αθηνών».

'Υποθέτουμε ότι έδω ο Ταινέρο μιλάει για τον Ξωγράφο Λουδοβίκο Ντυτραί, ο όποιος έμεινε πολλν καιρό στᾶς 'Αθήνας κι' έδημοσίευσε άργότερα ένα θαυμάσιο λεύκωμα με αθηναϊκές εικόνες του.

Την άλλη μέρα ο Ταινέρο έποικεφθήκε τον Βοεβόδα, τον όποιο βρήκε μέσα «εις αξιοπραγές δωμάτιο μαζν με μερικους 'Ελληνας, οι όποιοι δουλικώς γελούσαν με τὰ χυδαία άστεία του». 'Αφού έμεινε λίγο εκεί ο 'Αγγλος, έφανε «αηδιασμένος για τη χυδαίότητα των τρόπων και του έξωτερικού του Βοεβόδας.

Κατά την επίσκεψή του στον Κολονό, βρήκε δυο 'Ελληνας πού έτρωγαν πάνω στα έρειπια λιτότατα, ψωμί, κρεμμύδι και τυρί, «το όποιο έμοιαζε μάλλον με σαπωνί άσπρο και ήταν άμυρο». Οι δυο 'Ελληνες έν τούτους τον παρακάλεσαν να λάβη μέρος στο φτωχικό τους γεύμα. Και ο Ταινέρο βρήκε ειχαρία να τονίση ότι ή ελληνική φιλοξενία ελεγε άρετή πού ποτέ δεν εγκατέλεψε τον λαό μας. Προσθέτει δε ότι δοκίμασε πρόδημα το γεύμα των δυο 'Ελλήνων.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

λουσε με την έξης καυστική φράσι:

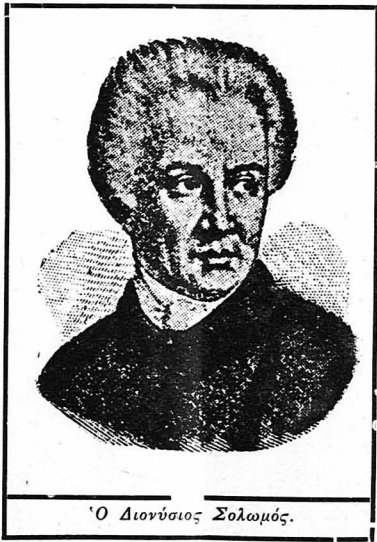
— «Καθηγητή, πού παίρνεις τὰ τάλλαρα σάν άμμο, και βάνεις άμμο στα μυαλά των παιδιών!...».

'Ο Οικονομίδης προχώρησε, χωρίς να μιλήση. 'Έξερε πόσον εύξαιπος ήταν ο ποιητής σ' ορισμένες στιγμές του. 'Αλλ' ο Σολωμός εξεμάνη... Λέγεται πως του κατάφερε και μερικάς διατρολλιές στο κεφάλι. Ελεγε όμως κάποιος διηρο, Ελεγε μάθει πού ο Οικονομίδης διέδιδε πίσω του πως είνε «χαριτωμένος τρελλός». Τον συνέλαβε μάλιστα κάποτε να κλείνει το μάτι προς έναν άλλο καθηγητή, ενώ περιδιάβαζε στην πλατεία...

'Επίσης ο Σολωμός έδημιούργησε ένα κομμάτιο επεισόδιο και στον καθηγητή του Ρωμαϊκού Δικαίου στην 'Ιόνια 'Ακαδημία, Γιός. 'Ο Γιός ήταν πολύ άσχημος και φαινεται πως πείραξε τον Σολωμό. Στις ιδιωτικές συνθέσεις του δεν έπαυε να τον κακολογή και να τον εφρονεύετα. 'Αλλ' ο Σολωμός δεν χωράτετε προκειμένου για τέτοιες υποθέσεις. 'Η Σάβτρα ζήτησε μέσα του μ' όλο τον φαρμακερό τό της, 'Ενα λοιπόν απόβραδο πηγαίνει στην 'Ακαδημία, κι' ενώ οι μαθητά σχολούσαν, τους άπήγγειλε το έξης τετράστιχο για τον Γιός:

Τῆς Μαιμούς ο τριόπαππος 'Όλοι με μᾶς φωνάζετε
μαντέψετε είνε ποιός; ο δόκτωρ είνε Γιός...

Οι μαθητά άρχισαν άμέσως να τραγουδούν το τετράστιχο αυτό. Σε λίγο φάνηκε κι' ο Γιός σταθεβαίνοντας τὴ σκυλιά της 'Ακαδημίας. Οί μαθητά σάπασαν για λίγο, μὰ μόλις ο Γιός άπομακρονήθηκε, πήγαν ξοπίσω του και σιγοτραγουδούσαν το κομμάτι τετράστιχο. 'Από μακριά ο Σολωμός παρακολούθησε τη σκηνή, σιωπηλός και σοβαρός, γαντοφορεμένος, κατά τη συνήθειά του, και φορώντας το ψηλό του καπέλλο, πού καθημερινώς σιδερώνε.

'Ο Διονύσιος Σολωμός.

'Όταν ήταν ο Σολωμός στην Κέρκυρα, όλοι ήθελαν να τον γνωρίσουν και ναχουν σχέσεις μαζί του. 'Η δόξα του, ή εγγενεια ή διηλία του, το ντύσιμό του κι' όλα του γενιωές παρακλούσαν έντύποσι και σχόλια. 'Ιδίως οι 'Αγγλοι ήσαν ξετρελλαμένοι μαζί του. Τον καλούσαν στα σπίτια τους και περνούσαν αλησμόνητες βραδιές. 'Ως κι' αυτοί οι 'Αρμιστάι, πού δεν έδέχοντο σχεδόν κανένα στο παλάτι τους, ελεγον επιτροφεσι στο Σολωμό να μπειν ελεύθερα, όποιαδήποτε στιγμή ήθελε. 'Αν κι' έδειχνε όμως τόση συγκατάβασι στους ξένους, τους διούχις μας τους κρατούσε σ' άπόστασι. Δεν ήθελε να τον ενοχλούν. Συνήθως το δειλινό περιδιάβαζε μέσα στο παλάτι φροούχο και κάτω από το περιστέλιο του ναού του 'Αγίου Γεωργίου, απ' όπου ή θέα άπλώνετα μαγευτική.

'Εκεί λοιπόν, ένα απόβραδο, βλέπει έναν άγνωστό του Κερκυραίο, συνοδευόμενο από κάποιον 'Αγγλο, να τον πλησιάζη. 'Ο άγνωστος τον χαιρετάει κι' εύθως συνταίνει το Σολωμό στον 'Αγγλο, πούε μεγάλη επιθυμία να γνωρίση ένα τόσο έξαιρετικό πρόσωπο. 'Ο ποιητής μ' εύγενεια δέχεται τον 'Αγγλο και του λέει με ειρωνικό μειδίημα:

— Δεν παίρνετε τον κόπο να μου συστήσετε και σεΐς στον κύριο, πού σᾶς σάστησε σεμένα;!
'Ο 'Αγγλος έμεινε κόκκαλο.

Κάποτε ο Σολωμός παραγγείλε στον Πολυλά να του στείλη από τη Νεάπολι μερικά ξενυγάρια γάντια λευκά. 'Ο ποιητής εύξε πάθος με τάποια γάντια. Τα άλλαζε πολύ συχνά και δυο φορές την ήμέρα. Τα δώρα του στην αγαπημένη του άνεψή 'Αγγελική ήσαν πάντοτε γάντια. 'Ο Πολυλάς όμως φαινεται πως παραμέλησε να του στείλη τα γάντια κι' ο Σολωμός έγινε έξω φρενών. Δεν ήθελε ν' άκούση τίποτε. Μάταια ο Πολυλάς του έπέλενε γράμματα ίκετενιτικά και τον ονόμαζε σωτήρα του κι' εδεργέτη. 'Ο Σολωμός ήταν ανέκδοτος. 'Επενήθησαν ο γέρο Μαυροράς, ο Μάνουσης κι' άλλοι, άλλα τίποτε. 'Επί τέλους, μια μέρα, ενώ περιδιάβαζε μ' άλλους σε κάποιον κήπο, είδε μια προτομή του Σωκράτη, πού άσχημη και κομική. 'Ο Σολωμός δεν βάσταζε.

— Μουάζει το Πολυλά, φώναζε κι' έσκασε στα γέλια.

'Αλλ' όπως είπαμε, ο θυμός του ποιητή δεν βαστούσε πολύ. Συγχωρούσε. Και με τον Πολυλά το ίδιο συνέβη. Τον συγχώρεσε. Κι' όταν ψυχορραγούσε, κι' ο Πολυλάς παράρστεκε στην επιθανάτια κλίνη του, ο ποιητής τον ονόμαζε «παϊδι τ' ο υ!»

Φ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ